

חכמת שלמה

תורות וסיפורים של ר' שלמה קרליבך

עלון מספר – 56

פרשת ויצא

תשע"ד

בגלל שהייתה אמורה להתחתן עם יעקב אבינו, מסרה את בעלה הקדוש לאחותה לאה אמנו, כדי שלא לביישה רחמנא ליצלן, שאחותה לא תצטער.

מאיפה רחל לקחה את המסירות נפש? מעומק העמקות שלה. תדעו ידידים שאחרי שרחל התחתנה עם יעקב מסרה את המידה הקדושה הזאת לבנה יוסף הצדיק – כיון שראה שבניי צריכים להיות עבדים במצרים, התפלל להקב"ה – 'רבנו של עולם! אנא תן לי להיות עבד עבור אחי הקדושים, אני לא רוצה שיסבלו, הלוואי שאני יהיה עבד בשבילם', ולכן מיד כשנולד יוסף הצדיק, נכנסה להבה של מסירות נפש ליעקב, עכשיו עם צדיק כזה נוכל לתקן את כל העולם, והכריז שהולכים הביתה.

ידידים חביבים! כולכם יודעים את המדרש בפרשתנו על הפסוק: "ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף" – 'רבי פינחס בשם רבי שמואל בר נחמן מסורת היא שאין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל!'

למה עמלק בן בנו של עשיו, נופל רק ביד בניה של רחל? כי רחל אמנו הייתה הראשונה לעשות דבר מעבר הגבולות ממש בלי שום גבול, עיי שמסרה הסימנים לאחותה לאה אמנו, רק כדי שלא תתבייש, בזה מסרה עצמה בסכנה שעייזו יאמרו שתתחתן לעשו חייו.

וכן עמלק אמר שהכל בעצמו, עם הגבלות, הוא אמר לך תתייאש. אנחנו נלחמים עמו בכל דור ודור לומר שאין אנו מתייאשים כלל, רק עובדים את השי"ת בשמחה רבה יותר ויותר, וכן למה יש שנאה מאחד על השני, זה רק בגלל שאני מגביל אותו כאיש קטן מאוד, אבל ברגע שאני אוהב את חברי אהבת חנם, ויודע שאין לי כלל ההשגה בקדושתו זה כבר מביא את בנין בית המקדש. זה הזרע של רחל, האנשים שמוציאים את הגבולות והעמצומים.

ולכן רחל מבכה על בניה ומאנה להניחם, כי הכל ללא הגבלה, וממשיכים אנו להתפלל ולבטוח בהקב"ה על גאולתנו וגאולת השכינה הקדוש במהרה בימנו אמן!

ידידים וחביבים! כולכם יודעים שלשון 'עמידה' פירושו שרק לעת עתה אני עומד במקום הזה, אבל לשון ניצב זה כמו מציבה דהיינו לעולם, נמצא נטיעה במקום היא לא יכולה לזוז משם, ומגלה לנו היימי השילוח" מאיזביצ'ה את עומק העמקות של חלום יעקב אבינו, שזה הבטיח הקב"ה ליעקב אבינו כאן, בעת שיצא מארץ ישראל והיה נמצא בשפל המצב, שהצטרך לברוח מארץ ישראל מקום מולדתו, ונעשה עני בעירום וחוסר כול.

ורמז לו השי"ת עם הסולם, שאתה יש לך סולם שאתה יכול לעלות ולרדת בעולם מבלי להיות במקום אחד כל הזמן, אבל אני כביכול אין לי ברירה לזוז ממקומי, בני אתה ואני אשמור אותך לעולם, אני ניצב אצלך כל הזמן.

ו'אתה' סימן לבניך, כי בכל מקום שהם נמצאים, אפילו בתחתית של הסולם, בשפל המצב אנכי ניצב עליהם לשמרם מכל דבר רע, ולכן זה המקום היה מקום בית המקדש שיש לה קדושה עולמית, וכדאיאתא במדרש – 'לעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי' (ש"ש ב', ט'), להורות שקדושת עם ישראל וקדושת המקום עולמית, וכיון שלא זזה משם לעולם, בעת השלמת בנין בית המקדש השלישי ימשיך הקדושה באותו מקום, כהמשכת הקדושה העולמית.

ולכן כשקם יעקב אבינו משנתו, באומרו "מה נורא המקום הזה?" שהתפלא מקדושת המקום שהוא נצחי, "אין זה כי אם בית אלוקים" – ודאי כאן יהיה בית המקדש. ועד היום כל התפילות עולות דרך שם "זה שער השמים".

לכן הציב יעקב מציבה, סימן לבניו הבאים עד ביאת המשיח, שהשי"ת לעולם ניצב על כל יהודי לשמרו, וזה קיים עולמית, כמו שעם ישראל קיימים לעולם.

אתם יודעים מה זה קודש הקדשים? זה משהו כל כך עמוק בתוך הפנימיות שלנו, דהיינו הנשמה של הנשמה, שיודעת רק עמקות האמת, רק המציאות האמיתי, ומי הייתה הראשונה לגלות את החלק האין סופי של עומק הנשמה? זה רחל אמנו הקדושה, כי

סיפור נשמה

שסיפר ר' שלמה קרליבך

רבי נחמן מברסלב מספר סיפור על חוטב עצים עני שמצא יהלום מתחת לעץ ביער. כשבא לכפרו הראה את היהלום לכמה אנשים ושאל: 'כמה, לדעתכם, שווה היהלום הזה?' וכולם אמרו: 'אנחנו לא יודעים להעריך את שווי. נראה שהוא שווה מליונים. אבל סע למוסקבה – שם יודעים.' נסע חוטב העצים למוסקבה. לא היה לו רובל בכיס, אבל הוא סמך על היהלום.

באכסניות שבדרך היה מזמין סעודות כיד המלך. וכשהיה בעל הבית שואל אם יש לו ממה לשלם, היה עונה: 'לעצמי, אין לי מזומנים, כרגע. אבל יש לי את האוצר הזה.' אז היה מוציא את היהלום, לעיני ההממות של בעל ההכסניה, שאם כי לא הבין ביהלומים העריך שהיהלום שווה מליונים, ומיד אמר: 'אני סומך עליך. וכשתשוב ממוסקבה ותעבור דרכנו, נשמח לשרת אותך שוב.'

כשהגיע למוסקבה אמרו לו המומחים: 'מעולם לא ראינו יהלום מופלא שכזה, ולעצמנו אין לנו כאן את הציוד הדרוש כדי להעריך את ערכו המדויק. תצטרך לנסוע ללונדון – שם יושבים המומחים הגדולים ביותר, ומן הסתם יוכלו לקבוע את שווי.' פנה חוטב העצים לדרכו. הוא היה עדיין חסר מזומנים, אבל מה איכפת לו? הלא אוצר אדיר בכיסו... כשהגיע לעיר הנמל ורצה לעלות לספינה המפליגה לאנגליה, אמרו לו: 'אתה צריך לקנות כרטיס.' 'אין לי כסף', ענה, 'אבל יש לי את האוצר הזה.' כשראה הקרבינט את היהלום המופלא אמר: 'הו! כבוד עצום הוא לנו לארח איש כמוך בספינתנו!' 'איזה איש עשיר!', חשב. 'אולי אחד האנשים העשירים בעולם.' נתן לו הקרבינט את חדרו הפרטי ודאג שיקבל את השירות הטוב ביותר. מלצר מיוחד עמד לרשותו בכל עת. גם משאר הנוסעים קיבל הרבה כבוד. האמת היא שעדיין היה לבוש כמו קבצן עלוב, אבל למי איכפת? עשיר כמוהו יכול להתלבש איך שהוא רוצה... נכנס המלצר להגיש לו את סעודתו הראשונה, והניח על השולחן מפה נקיה. אתם מתארים לכם, נעבך – זו הפעם הראשונה בחייו שאוכל על מפה. בזמן הסעודה הניח חוטב העצים את היהלום על המפה. הוא רצה להסתכל בו כל הזמן – זה העניק לו הרגשת שמחה וביטחון מאין-כמותה. מדי פעם היה אומר בהתפעלות: 'ברוך ה'! זה הדבר הכי גדול בעולם!' יום אחד, לאחר שסיים את סעודתו, נרדם ליד השולחן.

נכס המלצר ופינה את השולחן, ניער את המפה דרך החלון הפונה לים, ולא שם לב ליהלום...

כשהתעורר חוטב העצים והבין מה קרה, נתקף חרדה נוראה: 'אוי וי, געוואלד! אוצרי אבד לי!' אתם יודעים, ידידים, מה אמר ר' נחמן, כשכב על ערש דווי לפני שנפטר? בשארית כוחתיו התרומם וצעק: 'יהודים! לעולם אל תתיאשו! לעולם אל תוותרו! לעולם אל תרימו ידיים! אחרי כמאתיים שנה, עדין מהדדת קריאתו הקדושה, ואנחנו שומעים אותו מתחנן לכל אחד מאיתנו: 'אל תוותר, יהודי! אל תתיאש מלהשמע לקריאת נשמתך. אל תריים ידיים! חוטב העצים ידע דבר אחד: אם יספר קרבינט שיהלמו אבד גם הוא יזרק דרך החלון... 'אני נוסע בספינה הזאת חניג, רק בגלל שחושבים שאני עשיר מופלג', אמר לעצמו, 'ובנתיים אפחד כאן לא יודע שפשטתי את הרגל. אז לא אספר.' ואתם מבינים רבותי, זה צריך להיות אמיתי. אסור לו להראות שום חוסר ביטחון. חוטב העצים החזיר לעצמו שהוא באמת עשיר מופלג. שעה קלה אחר כך הפסקתי, נהייתי אדם מסודר והגון, ונעשיתי קרבינט. עכשיו תקשיב: בעבר, שהסתובבתי בהודו, מצאתי אוצר גדול של אבנים טובות. רק עכשיו, לקראת ההפלגה הנוכחית, הצלחתי להכניס את האוצר לאונייה. אבל יש לי בעיה: אני וצה להיכנס אם האוצר לאנגליה, ושם להתישב ולחיות ממנו בשארית ימי. אבל המשטרה עוקבת אחרי כל הזמן, מפני שבעבר לא הייתי איש כל כך ישר, ואם אכניס את האוצר על שמי, זה יעורר את חשדם, והם עלולים לעצור אותי. אני יודע שאתה עשיר גדול, ואתה לא צריך את האוצר שלי. האם אכפת לך להכניס אותו על שמך? 'אין בעיה', אמר חוטב העצים, כאילו שהיה איזה דבר של מה בכך. הוציא הקרבינט טופס מביקורת המכס של הודו, החטים בו את חוטב העצים כאילו הוא בעל האוצר. הודה הקרבינט לידידו וביקשו: 'לפני שנרד מהספינה אתן לך את האוצר. תיקח אותו איתך, תעבור את המכס, ובלילה אבוא למלונך לקחת אותו מידיך.' ה'שלפער' שלנו היה איש הגון, ולא עלה על דעתו לרמות את הקרבינט, חלילה.

כשהגיע לאנגליה, לקח איתו את המזוודה הקטנה, עבר את המכס בשלום, נכנס לבית המלון והמתין לקרבינט. עבר יום ועוד יום, והקרבינט לא מופיע. חוטב העצים נעשה עצבני. 'אין זאת כי אם עלילה', חשב. 'מנסים להפיל עלי תיק'. ביום השלישי פגש במקרה את המלצר מהספינה, והלה סיפר: 'צר לי להודיע לך שקרה מקרה עצוב: ידידך הקרבינט נפטר מהתקף-לב.' והוסיף: 'הוא לא השאיר אחריו משפחה.' פתאום הבין חוטב העצים שאוצר הזה היה מיעוד לו. הוא גם הבין שזכה לו בגלל שלא הים ידיים והמשיך להחזיק את עצמו איש עשיר. שהרי אם היה מספר לקרבינט שיהלמו נזרק לים, לא היה בוטח בו.

לתרומות הערות והארות ולקבלת העלון למייל: 7carlebach@gmail.com, 054-8140220 (נתנאל)

נערך ע"י נתנאל גואלמן, השיחה והסיפור לקוח מהאתר של קשר – www.box.com/rashban

לעילוי נשמת: ר' אלעזר בן ר' גדליהו, חמדה בת ציפורה פייגא, חיה יהודית בת הרב שלמה זלמן, ר' משה בן ר' זכריה, תמר בת ר' חיים שלמה, אברהם בן ר' אהרון צבי, זצ"ל. לרפואת כל חולי עמו ישראל.